

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU

KÜTAHYA HUZUREVİ YAŞLI BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ ZİYARETİ

(Rapor No: 2020 / 19)

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 12.11.2019 tarih ve 2020/63 sayılı kararında oy birliği ile kabul edilmiştir.)

KASIM 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	III
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
a. Merkeze İlişkin Genel Bilgiler	3
b. Koruma Altındaki Kişilere İlişkin Genel Bilgiler.....	4
III. TESPİT, GÖZLEM ve GÖRÜŞMELER	5
a. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları.....	5
b. Fiziksel Koşullar	6
c. Sağlık, Beslenme ve Bakım Hizmetleri	8
d. Faaliyetler ve Günlük Yaşam	9
e. Dış Dünya ile İletişim	10
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	11
a. Merkez İdaresine Yönelik Değerlendirme ve Tavsiyeler.....	11
b. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na Yönelik Değerlendirme ve Tavsiyeler.....	12

KISALTMALAR

AIHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AIÖK	Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
CAT	Birleşmiş Milletler İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi
OPCAT	Birleşmiş Milletler İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 tarihinde onaylayarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın amacı: *“işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek üzere bağımsız uluslararası ve ulusal organların, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapacağı bir sistem kurmaktır.”*6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında bulunmaktadır. Kanunun 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
3. Huzurevleri ile Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri kişilerin koruma altına alındığı yerlerden birini teşkil etmektedir.
4. 21.02.2001 tarihli 24325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Huzurevleri ve Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği’ne göre huzurevleri 60 yaş ve üzerindeki yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak, bakmak ve bu kişilerin sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşunu; yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri ise yaşlı kişilerin yaşamlarını sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmeleri amacıyla, kendi kendilerini idare edebilecek şekilde rehabilitasyonlarının sağlandığı, tedavisi mümkün olmayanların ise

sürekli olarak özel bakım altına alındığı yatılı sosyal hizmet kuruluşlarını; yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri ise yaşlı kişilerin yaşamlarını sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmeleri amacıyla, kendi kendilerini idare edebilecek şekilde rehabilitasyonlarının sağlandığı, tedavisi mümkün olmayanların ise sürekli olarak özel bakım altına alındığı yatılı sosyal hizmet kuruluşlarını ifade etmektedir.

5. Huzurevinde iken, zaman içerisinde bedensel ve zihinsel yeteneklerini değişik derecelerde yitirerek rehabilitasyona, sürekli ve özel bakıma gereksinim duyar hale gelenlere ve evlerinde iken bu duruma gelip, aile yanında bakımı güçleşenlere, her huzurevi bünyesinde tesis edilmesi zorunlu olan özel bakım bölümlerinde ve Sürekli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde hizmet verilir. Bu bölümlere; 60 yaş ve üzerinde, ruh sağlığı yerinde, bulaşıcı bir hastalığı bulunmayan, yatağa bağımlı, felçli, bedensel, görme ve işitme özürsüz, demanslı yaşlılar kabul edilir. Huzurevinde iken sürekli ve özel bakıma gereksinim duyan yaşlılar, özel bakım bölümüne öncelikli olarak yerleştirilir. İlk başvurularda özel bakım bölümlerine kabul edilebilir.
6. 6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda; Kütahya Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi¹, OPCAT bağlamında Kurumun habersiz bir ziyaret düzenlediği merkezlerden birisidir.
7. TİHEK İkinci Başkanı M. K. ve Kurul Üyeleri H. Y. ve M. A. eşliğinde ziyaret heyetinde, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları H. A., N. Ö. ve N. Ö., Psikolog A. Ö. ve Sosyal Hizmet Uzmanı Ş. G. yer almıştır. Ayrıca talebimiz üzerine, ziyarete Kütahya Valiliğinin görevlendirmesi ile Doktor K. K. da katılmıştır.
8. Bu rapor, TİHEK tarafından 6701 sayılı Kanunun 9/1-j maddesine ve 6701 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 96/3 maddesine binaen alınan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun ziyaretlerin hangi sıklıkla gerçekleştirileceğine ilişkin 2019/11 numaralı kararı ve ilgili Başkanlık oluru ile 5 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleştirilen Kütahya Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi² izleme ziyareti neticesinde edinilen

---

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

9. Merkez idaresi, ziyaret heyeti ile işbirliği içerisinde hareket etmiş, heyete gerekli kolaylığı göstererek Merkezin bütün birimlerine erişimi sağlanmış, koruma altına alınanlarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemleri almış ve gerekli bilgi ve belgeleri temin etmiştir. Ziyaret, TİHEK heyetinin Merkez Müdürü ve Müdür Yardımcısı Vekili ile gerçekleştirdiği ön görüşme ile başlamıştır. Bu ön görüşmede; heyet tarafından TİHEK'in UÖM kapsamındaki görev ve yetkileri hakkında bilgi verilmiş ve Merkeze ilişkin genel bilgiler edinilmiştir. Sonrasında, iki gruba ayrılan ziyaret heyeti tarafından yaşlıların bulunduğu katlar gezilmiş, sakinlerle sohbet edilmiş, memnun oldukları ve olmadıkları hususlar öğrenilmeye çalışılmış, ayrıca kaldıkları odaların fiziksel koşulları incelenmiştir. Daha sonra, yemekhane, etkinlik odası, hobi bahçeleri gibi diğer ortak olanlar gezilmiştir. İncelemeler esnasında Merkez Müdürü ve Müdür Yardımcısı Vekili heyete eşlik etmiş ve Merkezin işleyişine ilişkin bilgi vermiştir. Ayrıca idari amirlerin yanı sıra bakım görevlileri, sağlık personeli ve diğer personel ile de görüşmeler yapılarak kendilerinden hem bilgi alınmış hem de onların dile getirmek istedikleri hususlar dinlenmiştir. Ziyaret, ilk gözlem ve tespitlerin Merkez idaresiyle paylaşılması için yapılan son görüşme ile son bulmuştur.

II. GENEL BİLGİLER

a. Merkeze İlişkin Genel Bilgiler

10. Merkez, 8903 metrekaresi kapalı alan olmak üzere toplam 12500 metrekare alana iki blok olarak inşa edilmiştir.
11. Merkeze yaşlı kabulü ve Merkeze ayrılma prosedürü ilgili mevzuat³ doğrultusunda uygulanmaktadır. Bununla birlikte, istisnai durumlarda acil olarak yaşlının Merkeze alınması gerekliliği doğduğunda yaşlının misafir olarak kabulü yapılabilmektedir.
12. Merkez, tek kişilik evyeli/evyesiz, iki kişilik evyeli/evyesiz, üç veya dörder kişilik özel bakım ve iki kişilik misafir oda tipinde toplam 68 adet odaya; 64'ü özel bakım 56'sı huzurevi yaşlısı olmak üzere toplam 120 adet yatak kapasitesine sahiptir.

---

³ Huzurevleri ve Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği, R.G. 21.02.2001- 24325

13. Yaşlıların odalara yerleştirilmelerinde; yaşlıların karakteristik özellikleri, dini hassasiyetleri, özel bakım ya da huzurevi yaşlısı olup olmadıkları, sağlık durumları ve yaş grupları gibi kriterler göz önünde bulundurulmaktadır.
14. İdari birimlerin yer aldığı blok (A blok) erişilebilirlik açısından ağır rehabilitasyon yaşlılarına diğer bloğun (B blok) alt iki katı huzurevi üst iki katı ise rehabilitasyon yaşlılarına tahsis edilmiştir.
15. Merkezde tam zamanlı olarak 80 personel (kadrolu, 4/D kadrolu, ek ders) görev yapmaktadır. Personele ilişkin sayısal veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1: Merkezde fiilen hizmet veren personel sayısı

	<i>Unvan</i>	<i>Sayı</i>
1.	Müdür*	1
2.	Müdür Yardımcısı*	2
3.	Yurt Yönetim Memuru	3
4.	Bilgisayar İşletmeni	1
5.	Sosyal Çalışmacı	2
6.	Fizyoterapist	2
7.	Hemşire	7
8.	Sağlık Memuru	1
9.	Din Görevlisi	1
10.	Teknisyen Yardımcısı	2
11.	Hizmetli	3
12.	Bakım	32
13.	Kaloriferci	5
14.	Temizlik	14
15.	Özel Güvenlik	4
<i>TOPLAM</i>		<i>80</i>

b. Koruma Altındaki Kişilere İlişkin Genel Bilgiler

* Merkez Müdürü görevini vekâleten yürütmektedir.

* Merkez Müdür Yardımcısı görevini vekâleten yürütmektedir.

16. 02.07.2019 tarihi itibarıyla Merkezde 61'i özel bakım ve 64'ü huzurevi olmak üzere toplam 125 yaşlı kalmaktadır.⁴ Merkeze kabul için sırada bekleyen yaşlı sayısı ise 45 civarındadır.
17. 34'ü huzurevi, 33'ü sürekli bakım yaşlısı olmak üzere toplam 67 yaşlı ücretli; 30'u huzurevi, 28'i sürekli bakım yaşlısı olmak üzere toplam 58 yaşlı ise ücretsiz olarak Merkez'de barındırılmaktadır.
18. Merkezdten yararlanan yaşlıların cinsiyet dağılımına bakıldığında; sakinlerin 36'sını kadınlar, 89'unu ise erkekler oluşturmaktadır.
19. Merkez sakinlerinin engel durumlarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Engelli Grubu	Huzurevi		Özel Bakım		TOPLAM
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	
Bedensel	4	12	5	13	34
Zihinsel	-	-	1	1	2
Ruhsal	1	2	2	7	12
Bedensel+Zihinsel	1	-	2	1	4
Bedensel+Ruhsal	1	1	11	10	23
Zihinsel+Ruhsal	1	-	-	1	2
Bedensel+Zihinsel+Ruhsal	-	-	-	-	-
TOPLAM	8	15	21	33	77

20. Merkez sakinlerinin yaş ortalaması 78 olup sakinlerin yaş gruplarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Yaş Grubu	Huzurevi Birimi		Sürekli Bakım		Toplam		GENEL TOPLAM
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	
59 ve altı	0	0	0	0	0	0	0
60-64	2	6	1	4	3	10	13
65-69	5	12	2	5	7	17	24
70-74	0	12	3	8	3	20	23
75-79	2	9	5	4	7	13	20
80-84	1	9	4	9	5	18	23
85-89	2	3	6	5	8	8	16
90 üstü	0	1	3	2	3	3	6
TOPLAM	12	52	24	37	36	89	125

III. TESPİT, GÖZLEM ve GÖRÜŞMELER

a. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları

⁴ Merkezin olağan yatak kapasitesi 120 olmakla birlikte hâlihazırda barındırılan 125 yaşlının her birinin yatağı mevcut olup ve Merkez idaresi tarafından ek olarak iki tane daha boş yatağın bulunduğu bildirilmiştir.

21. İşkencenin önlenmesi noktasında Devletin işkence ve kötü muamele yapmama ve önleme konusunda negatif yükümlülüğü olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddialarının etkin soruşturulması ve cezalandırılmasında pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır.
22. Ölüm olayları; kurumlarda ihmal olup olmadığı belirlenmesinde oldukça önem taşımaktadır. Merkezde, son beş yıl içerisinde yaşanan ölüm olaylarının doğal ölüm şeklinde gerçekleştiği, ölüm vakaları üzerine bu zamana kadar bir araştırma ve otopsi yapılmasına herhangi bir yetkili merciden talep edilmediği için yapılmadığı ifade edilmiştir.
23. Ziyaret esnasında kendisiyle birebir görüşme gerçekleştirilen Merkez sakinlerinin personel ve idareden memnuniyet duyduğu görülmüş; sakinlerden bu yönde bir şikâyet alınmamış, herhangi bir işkence, kötü muamele, aşağılayıcı ceza iddiası veya bulgusuyla karşılaşılmamıştır.
24. Merkezde kalmakta olan yaşlılar 07:00-22:00 saatleri arasında güvenlik personeline bilgi vermek suretiyle diledikleri zaman izne çıkabilmektedir. Merkeze daha geç bir saatte dönmesi gereken yaşlıların ise özel izin alması gerekmektedir. Bununla birlikte, ilgili mevzuat gereği yaşlıların yıllık doksan gün izin hakkı bulunmaktadır.
25. Merkeze kabulü yapılan yaşlıların eşyaları sosyal servis ve kat personeli tarafından kontrol edilmekte olup kişisel eşyalar dışında yaşlının ihtiyaç duymadığı ve odasında bulundurmasına gerek olmayan eşyalar emanet odasında muhafaza edilmektedir.
26. Merkez idaresi tarafından şimdiye kadar disiplin kuruluna sevk edilen bir yaşlı olmadığı ifade edilmiştir.
27. Merkezde kalan sakinler taleplerini Merkez idaresi ve personeline kolaylıkla iletebildiklerini ifade etmişlerdir. Sakinlerin taleplerini iletmeleri için Merkez girişinde dilek kutusu olduğu da gözlemlenmiştir.

b. Fiziksel Koşullar

28. Merkezlerin konumu, bina tasarımı ve düzeni amacına uygun olmalıdır. Bu nedenle yaşlılara hizmet veren merkezler insani, erişilebilir, güvenli, hijyenik, mahremiyete saygılı, ferah ve bakımlı olmalı, sakinlerin hem bireysel hem de

ortak ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Fiziksel koşulların yetersizliği işkence ve kötü muamele kapsamında değerlendirilebilmektedir. Bu çerçevede, Merkezin fiziksel koşullarının oldukça iyi bir halde olduğu, ortak alanların geniş ve ferah, merkez binasının yaşamaya elverişli ve amacına uygun bir şekilde döşendiği gözlemlenmiştir.

29. Yaşlı odalarının ev ortamına uygun olarak döşenmiş olup odalarda standart olarak ahşap malzemedeki yapıyı yatak, gardırop, sandalye, masa, etajer ve buzdolabı bulunmaktadır. Ayrıca her bir sakin için yastık, yorgan, battaniye ve nevresim takımı sağlanmaktadır.
30. Yaşlı odalarının her birinde balkon yer almaktadır. Balkon korkuluklarının yükseltilerek güvenli hale getirildiği görülmüştür.
31. Odalarda yaşlıların yatarken uzanabileceği yükseklikte alarm/çağrı butonu düzenekleri bulunmaktadır. Ancak kimi huzurevi yaşlı odalarında bu düzenekler yer almamaktadır.
32. Banyo ve tuvaletler yaşlı odalarının içerisinde olup yaşlılar açısından erişilebilir standartlardadır.
33. Odaların ısınması doğal gazlı merkezi ısıtma sistemi ile sağlanmaktadır. Sakinler ısınma ve sıcak/soğuk suya erişim konusunda hiçbir sıkıntı yaşamadıklarını aktarmışlardır.
34. Merkezin merdiven başlarında yaşlılar için küçük oturma köşeleri oluşturulmuştur. Dinlenme ve televizyon izleme odaları aydınlık, ferah ve sakin olup rahat koltuklarla döşenmiştir.
35. Merkez ortak kullanım alanları ve yaşlı odaları oldukça temiz ve düzenlidir. Sakinlerle yapılan görüşmelerde de Merkezin her zaman temiz ve düzenli tutulduğu ifade edilmiştir.
36. Merkezin, valilik tarafından verilmiş olan “Engelli Erişilebilirlik Belgesi” olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda, Merkezde; bina girişinde rampa, Braille yazılı yönlendirme levhaları ve bilgilendirme panoları, sesli uyarı sistemine sahip kat asansörü, merdiven tutamakları ve kaydırmaz bantlar bulunmaktadır.
37. Merkezde, kadın ve erkekler için mescit vardır.
38. Merkezde, kantin/market bulunmamaktadır. Ancak idare tarafından her sabah Merkez dışına çıkamayan ya da çıkmak istemeyen sakinlerin siparişlerinin kat personeli tarafından alındığı ve merkez araçlarıyla siparişlerin temin edilerek sakinlere fişi ile teslim edildiği ifade edilmiştir.

c. Sağlık, Beslenme ve Bakım Hizmetleri

39. Merkezin sağlık servisinde tam zamanlı olarak görev yapan bir sağlık memuru ve yedi hemşire bulunmaktadır.⁵ Merkezde tam zamanlı olarak görev yapan bir doktor bulunmamasıyla birlikte, Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkrası uyarınca halk sağlığı müdürlüğünce belirlenmiş bir aile hekimi haftada bir gün Merkezde hizmet vermektedir.
40. Kendileriyle birebir görüşme gerçekleştirilen Merkez sakinleri doktora erişme talepleri olduğunda bu taleplerinin karşılandığını; her gün sağlık personelinin kendilerini ziyaret ettiğini ve hastane randevularının sağlık servisi tarafından takip edildiğini ifade etmişlerdir. Sakinler ayrıca acil durumlarda 112 acil servis hattının aranarak kendilerine müdahale edildiğini aktarmışlardır.
41. Merkez idaresi tarafından yaşlıların sağlık muayenesi için hastaneye personel refakatinde götürüldükleri; hastanede tedavi altına alınan yaşlılardan Merkeze ücretsiz olarak kabul edilenlere daima, ücretli yaşlılara ise 12 saat merkez personelinin diğer 12 saat ise yaşlı yakınlarının refakat ettiği ve personelin refakatçi olarak görevlendirildiği durumlarda Merkezde personel ihtiyacı doğabildiği belirtilmiştir.
42. Merkezin fizyoterapi servisinde iki fizyoterapist tam zamanlı olarak görev yapmaktadır. Merkez fizyoterapisti, egzersizlere aynı kattı bulunan sakinlerin bir arada katıldığını; yaşlılığa bağlı olarak yaşanan güç kaybı nedeniyle sakinlerin aktif spor yapamadıklarını ancak egzersizlere yaşlı katılımında artış gözlemlendiğini ifade etmiştir.
43. Beslenme servisi, aynı zamanda diyetisyen olarak görev yapan Merkez Müdür Yardımcısı Vekili sorumluluğundadır. Yemek listeleri, diyetisyen tarafından yaşlıların sağlık durumlarına uygun olarak hazırlanmaktadır.
44. Merkezde sakinler için yemekhane ve her katta olmak üzere yaşlı mutfakları bulunmaktadır. Yaşlı mutfakları içerisinde ocak, eviye, çamaşır makinesi, raf ve dolaplar ile masa ve sandalyeler bulunmaktadır.
45. Görüşme gerçekleştirilen sakinler, Merkezde üç öğün yemek sağlandığını; yemeklerin doyurucu ve lezzetli olduğunu ifade etmişlerdir.

---

⁵ Hâlihazırda hemşirelerden ikisinin doğum izninde olduğu ifade edilmiştir.

46. Merkez idaresi tarafından, özel bakım yaşlıları ve Merkezde kalan diğer yaşlıların durumlarının her gün meslek elemanları toplantısında değerlendirildiği, değerlendirme neticesinde verilebilecek bakım ve desteğin yaşlının bulunduğu kat personeline tebliğ edildiği ve bunların takiplerinin bakım ve desteğin türüne göre meslek elemanlarınca yapıldığı bildirilmiştir.
47. Öz bakımında yardıma ihtiyaç duyan yaşlılar haftada bir kez (Cuma günleri) banyo yaptırılmaktadır.
48. Merkezde görevli bir personel tarafından erkek sakinler için haftada bir gün (Perşembe günleri) berberlik hizmeti verildiği; kadın sakinler için ise iki-üç ayda bir Merkeze gelen gönüllülerin kuaförlük hizmeti verdiği ifade edilmiştir.
49. Merkezin iki personelinin bulunduğu bir çamaşırhanesi bulunmaktadır. Merkez sakinleri diledikleri zaman çamaşırlarını yıkatabilme imkânına sahiptir. Yaşlıların eşyaları filelere koyularak yıkanmakta; eşyaların birbirine karışmasının önlenmesi için eşyaların türü, rengi, markası, bedeni gibi bilgiler çamaşırhane personeline not edilmektedir. Çamaşırhane personelinin özverili ve titiz çalışmaları ziyaret heyetince de takdirle karşılanmıştır.

d. Faaliyetler ve Günlük Yaşam

50. Merkezde çok amaçlı salon mevcuttur. 250 kişiye kadar kapasitesinin arttırılabildiği ifade edilen bu salonda büyük programlar düzenlenmektedir. Daha küçük programlar ise katlarda yer alan ortak dinlenme/sohbet odalarında gerçekleştirilmektedir.
51. Yaşlılar diledikleri zaman Merkezin hobi atölyesinden faydalanabilmektedir. Atölyede resim malzemelerinin her daim bulunduğu, yalnızca yağlı boyaaların personel nezaretinde kullanıldığı ifade edilmiştir. Atölye duvarlarında yaşlılar tarafından yapılan resimlerin asılı olduğu, vitrin dolap içerisinde yaşlılar tarafından boyanan vazoların yer aldığı görülmüştür.
52. Yaşlıların kurs açılması yönünde pek bir taleplerinin olmadığı, yaşlılarla tek tek görüşülerek oluşturulan katılımcı listesi doğrultusunda kurs programlarının oluşturulduğu ifade edilmiştir. Hâlihazırda Salı ve Çarşamba günleri yeni açılan Ebru Kursu düzenlenmiştir. Merkez Müdür yardımcısı tarafından yaşlıların

kurslara katılmaktaki isteksizliği belirtilerek yalnızca 6 yaşının kursa devam ettiği bilgisi aktarılmıştır.

53. Merkez bahçesinin bir bölümü hobi bahçesi olarak tasarlanmıştır. İlgi duyan sakinler burada tarımsal faaliyetlerde bulunabilmektedir. Bahçe, yeteri kadar oturma alanlarına da sahiptir.
54. Diğer faaliyetlere ek olarak, Merkez idaresi tarafından dart, dokuz taş yarışmaları, doğa yürüyüşü, il içi ve il dışı gezi programları, yemek ve özel gün etkinlikleri gibi etkinliklerin de düzenlendiği ifade edilmiştir.
55. Merkezde, “7 Yaş 7 Kuşak” isimli bir proje yürütüldüğü; bu proje kapsamında, her Cuma günü anaokulu öğrencilerinin Merkeze gelerek yaşlılarla resim, dans, oyun, müzik gibi etkinlikler yaptığı aktarılmıştır. Bu ziyaretlerin çocuklarda yaşlılara saygıyı arttırdığı, yaşlıların da iyi vakit geçirmesi adına faydalı olduğu belirtilmiştir. Nitekim heyetimizin ziyaret tarihi de Cuma gününe denk geldiğinden proje kapsamında ziyarete gelen çocuklarla yaşlıların etkinlikleri birebir gözlemlenmiş, yaşlılar ve çocuklar arasında kurulan olumlu etkileşim heyetimizce de iyi bir uygulama olarak değerlendirilmiştir.
56. Her ayın ilk Cuma gününde İl Müftülüğüne bağlı görev yapan vaize ve vaiz Merkeze gelerek sakinler ile manevi çalışmalar yapmaktadır. Ziyaret esnasında da görevli vaiz tarafından Kur’an dinletisi ve dini sohbet etkinliği yapıldığı görülmüştür. Bununla birlikte, Merkez bahçesinin hemen yanında bir cami bulunmakta; yaşlılar Cuma namazı için Merkezde bulunan mescidi kullanabildiği gibi kolaylıkla bu camiye de gidebilmektedir.
57. Merkezden, şehir merkezine gitmek isteyen yaşlılar için belediye otobüslerinin Merkezin yakınına kadar çağırıldığı; yaşadıkları güç kaybı nedeniyle yardım olmaksızın Merkezden ayrılamayan yaşlılar için talepleri halinde personel eşliğinde Merkez dışındaki işlerinin yaptırılabil-diği ve yaşlıların her gün Merkez şoförlerine ihtiyaç listelerini ileterek ihtiyaçlarını karşılayabildikleri ifade edilmiştir.

e. Dış Dünya ile İletişim

58. Yaşlı yakınları, hafta içi her gün 08:00-18:00 saatleri arasında ziyarette bulunabilmektedir. Nöbetçi amirin değerlendirmeleri ışığında yaşlı yakını ziyaret saatlerinde esneklik sağlanabilmektedir.
59. Merkezde, genel ziyaretler ise perşembe ve cumartesi günleri 14:00-16:00 saatleri arasında kabul edilmektedir. Sakinleri ziyaret etmek isteyen grupların Merkezin bağlı bulunduğu İl Müdürlüğü aracılığıyla ziyaret izni alması gerekmekte olup özel günlerde izin alınmaksızın ziyaretçi kabul edildiği ifade edilmiştir.
60. Yaşlıların odalarının her birinde telefon olduğu gözlemlenmiştir. İdare tarafından yaşlıların Merkez içindeki iletişimleri dâhili telefonlarla, merkez dışıyla olan iletişimleri ise Merkezde bulunan ankesörlü telefonlarla ya da kendi cep telefonların ile sağlandığı; acil durumlarda sosyal servis aracılığıyla yaşlıların yakınlarıyla irtibat kurmalarının sağlandığı ifade edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

a. Merkez İdaresine Yönelik Değerlendirme ve Tavsiyeler

61. TİHEK'in ulusal önleme mekanizması kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek bir iletişim doğrultusunda işbirliği esasına dayanmaktadır. Bu çerçevede, öncelikle belirtilmelidir ki Merkez idaresi ve personelinin gerek ziyaret esnasında gerekse ziyaret sonrası süreçte özverili ve işbirliğine açık tutumları ziyaret heyetimiz tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.
62. Alarm/çağrı butonu düzeneklerinin sürekli bakım ya da huzurevi yaşlısı olup olmadığı fark etmeksizin Merkez'de kalan tüm sakinlerin odalarında bulunması ve bunların bulunmadığı odalara düzeneklerin kurulması gerektiği değerlendirilmektedir.
63. Bireylerin yaşam kalitelerine önemli ölçüde etki eden hususlardan birinin zamanını geçirme şekli olduğu göz önünde bulundurulduğunda; yaşlılık dönemlerinde kişilerin fiziksel, sosyal, psikolojik ve duygusal olarak iyi olma halini etkileyecek/destekleyecek rekreasyonel aktiviteler önem teşkil etmektedir. Bu noktada; televizyon seyretme, radyo dinleme gibi pasif katılım faaliyetlere oranla daha aktif katılımı gerektiren aktiviteler kişilerin deneyimleyeceği yaşlılık süreçlerini çok yönlü olarak besleyecektir. Merkezde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin çeşitliliği, Merkezde açılacak kurslara yaşlıların katılımını sağlamak

için birebir iletişim kurulması memnuniyet vericidir. Bu doğrultuda, “7 Yaş 7 Kuşak” projesi gibi yaşlıların interaktif şekilde etkinlikler yapabildiği projelerin arttırılmasının, merkezden ayrılamayan yaşlıların durumlarına uygun şekilde aktif rekreasyonel faaliyetlere katılımlarının teşvik edilmesinin ve sakinleri faaliyetler konusunda özendirici çalışmaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

b. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na Yönelik Değerlendirme ve Tavsiyeler

64. Bakım personeli sayısının Merkezin ihtiyacı doğrultusunda arttırılmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.